

Основи веб-дизайну

1. Гіпертекстова технологія. Web-документ.
2. Тегова модель файлу.
3. Форматування тексту у web-сторінках
4. Шрифти, списки і таблиці в web-сторінках
5. Графічні об'єкти і гіперпосилання.

Гіпертекстова технологія – це інформаційна технологія, що базується на використанні гіпертекстів. Її застосовують у комп'ютерних енциклопедіях і навчальних програмах, у прикладних програмах для роботи з довідковою інформацією, а також для організації доступу до інформації у WWW- просторі, тобто для роботи з web - документами.

Web –документи пересилаються і зберігаються як текстові файли із розширенням *htm* чи *html*. Це звичайні тексти, написані мовою HTML. Відображаються такі текстові документи на екрані за допомогою програм-браузерів.

Отже, web – документ – це текст, написаний мовою HTML чи іншою, який призначений для перегляду електронної інформації на екрані комп'ютера за допомогою браузера.

Web –документ ще називають web-сторінкою. Декілька web –документів на одну тему, що є н деякому комп'ютері чи належать одному власникові, утворюють web - вузол (web –сайт)

Web –дизайн – це сукупність правил і рекомендацій, якими мають користуватися автори, якщо вони хочуть, щоб їхні сторінки були інформативними і виглядали привабливо.

Одне із найважливіших правил web –дизайну полягає у структуризації інформації, вдалому поділі її на окремі частини і налагодженні зв'язків між ними.

Розглянемо структуру web - документа. Простий документ складається з текстових блоків, кількох рисунків невеликих розмірів, горизонтальних ліній та гіперпосилань.

Більш складні web –документи містять фрейми – рамки, в яких одночасно відображаються різні сторінки; елементи керування – кнопки, перемикачі, поля діалогу; динамічні ефекти та графічні рухомі об'єкти ActiveX чи Flash.

Згідно з чинним стандартом абзаци на класичній web –сторінці відокремлюються порожнім рядком і не мають відступів у першому рядку. Абзац може бути вирівняний до одного з країв або до центру екрана.

Браузер автоматично масштабує горизонтальне зображення різних елементів сторінки, враховуючи характеристики монітора комп'ютера клієнта і розміри windows – вікна, в якому демонструється документ.

Для створення web-сторінок послуговуються гіпертекстовими редакторами, наприклад, HotMetalPro, Hot Dog Professional, Netscape Editor, webedit, HTMLWriter, HTML Assistant, де використовується мова HTML – Hyper Text Markup Language (мова для розмічування гіпертекстових документів). Сучасні редактори, такі як Front Page, DreamViewer, MsWord тощо, дають змогу створювати web –сторінки методом конструювання, тобто без застосування кодів мови HTML. Вони генерують цей код автоматично.

Тегова модель файлу. Команди мови HTML називаються *тегами*. Теги бувають одинарними і парними. Більшість тегів парні, як, наприклад, тег означення html-файлу: <HTML> ... </HTML>. Такі теги називаються інакше *контейнерами*. Контейнер може містити текст та інші теги.

Парні теги позначають початок і кінець області дії відповідної команди. Теги записують у кутових дужках. Тег, що закриває область дії, має косу риску. Не забувайте її писати, інакше тег працюватиме неправильно.

Тег може містити параметри, які користувач записує у першому блоці тега через пропуск чи з нового рядка, наприклад, <BODY TEXT="red">...</BODY>. Нечислові значення Параметрів прийнято записувати у лапках.

У середині пари тегів <HEAD>...</HEAD> описують заголовок документа. Головна частина заголовка документа -

заголовок *Windows-вікна*, який пишуть у середині пари тегів <TITLE>...</TITLE>.

Тег <!-- текст --> позначає коментар. Текст у середині цього тега виводиться на екран не буде.

<BODY параметри >

Основны теги:

BACKGROUND = " d: \myweb\picture1.jpg"	Задає шлях до картинки для тла
BGCOLOR = "white"	Задає білий колір тла, якщо не використовується тло-картинка
BGPROPERTIES = "fixed"	Фонове зображення не прокручується
TEXT = "black"	Задає колір тексту (тут чорний) на сторінці

Форматування тексту

 текст 	Товстий шрифт тексту
<I> текст </I>	<i>Шрифт-курсив</i>
<U> текст </U>	<u>Підкреслений шрифт</u>
_{текст}	Нижній індекс. Наприклад, щоб отримати вираз H ₂ O, пишуть H₂O
^{текст}	Верхній індекс, наприклад, 1 ^a вулиця, a ²

Теги для розміщення тексту (вони одинарні):

<P>	Цей тег означає початок нового абзацу.
 	Наступний за цим тегом текст буде наведено у новому рядку без пропуску рядка
<HR>	У рядку буде проведена горизонтальна лінія

Заголовки і теги вирівнювання

Теги	Результат на екрані
<H1>Заголовок 1</H1>	Заголовок 1
<H2>Заголовок 2</H2>	Заголовок 2
<H3>Заголовок 3</H3>	Заголовок 3
<H4>Заголовок 4</H4>	Заголовок 4
<H5>Заголовок 5</H5>	Заголовок 5
<H6>Заголовок 6</H6>	Заголовок 6

<CENTER> елемент </CENTER>	Вирівнювання до центру
<LEFT> елемент </LEFT>	Вирівнювання до лівого краю
<RIGHT> елемент </RIGHT>	Вирівнювання до правого краю

Шрифти, списки і таблиці

Тег задання параметрів шрифту **FONT**. Щоб задати назву конкретного шрифту, його розмір і колір, використовують парний тег FONT із параметрами FACE, SIZE та COLOR, наприклад,

 Уміст контейнера (текст)

Основні кольори мають такі назви:

black - чорний	green - зелений
silver - срібний	lime - яскраво-зелений
blue - синій	aqua - блакитний
maroon - малиновий	olive - темно-зелений
purple - бузковий	gray - темно-сірий
red - червоний	yellow - жовтий
fuchsia - рожевий	white - білий

Створення списків.

<LH> Це заголовок списку</LH>.

Ненумерований список утворюють за допомогою парного тега ... і одинарних тегів , наприклад, так:

```
<LH> Мої улюблені предмети :</LH>
<UL>
<LI> інформатика
<LI> англійська мова
<LI> історія
</UL>
```

Нумерований список утворюють за допомогою парного тега ...

```
<LH> Мої улюблені предмети :</LH>
<OL Type="1">
<LI> інформатика
<LI> англійська мова
<LI> історія
</OL>
```

Створення таблиць.

Таблиці створюють за допомогою таких тегів:

```
<TABLE параметри>
<TC> Заголовок таблиці </TC>
```

```
Тут пишемо теги для заповнення клітинок таблиці рядок за рядком
</TABLE>
```

Для заповнення клітинок таблиці використовують такі парні теги (закриваючі теги можна не зазначати):

<TR>...</TR>	Формують рядок таблиці
<TH>текст</TH>	Формують клітинку з заголовком рядка чи стовпця
<TD>Текст</TD>	Формують текст кожної клітинки.

Вирівнювання елементів.

CENTER, LEFT, RIGHT

```
<TD align="center" valign="middle">
```

або у відповідних тегах <HR>, <TABLE>, <TH>, <TD> та в інших використовують параметр ALIGN зі значеннями "left" — зліва, "center" — до центру, "right" - справа,

"top" - угорі,

"middle" - посередині,

"bottom" - унизу.

Значення "top", "middle", "bottom" може мати також параметр VALIGN, який забезпечує вирівнювання у вертикальному напрямку.

WIDTH і HEIGHT,

наприклад, <TABLE WIDTH=300> задає ширину таблиці 300 пікселів; <TABLE WIDTH=50%> задає ширину таблиці півсторінки у горизонтальному напрямку.

Щоб створити заголовок таблиці, застосовують елемент CAPTION з параметром ALIGN, наприклад, так: <CAPTION ALIGN="bottom">Це моя таблиця </CAPTION>.

Графічні об'єкти і гіперпосилання

1. Вставлення графічних і відеофайлів. Графічні зображення, такі як фотографії, картини, піктограми тощо, зберігаються на серверах в окремих файлах з розширеннями bmp, jpg, gif та іншими і відображаються на web-сторінці за допомогою тега з параметрами:

```
<IMG SRC="адреса графічного файлу"  
ALT="альтернативний текст"  
ALIGN="left"  
WIDTH=240 HEIGHT=200>
```

Для створення рамки навколо зображення призначений параметр BORDER="товщина рамки в пікселях".

Праворуч і ліворуч від картини, яку обгортає текст, можна зробити вільний простір: HSPACE = "кількість пікселів". Можна створити вільний простір також над і під рисунком: VSPACE = "кількість пікселів".

За допомогою тега IMG можна вставити також відео-фільм, який запускатиметься в момент відкриття web-сторінки:

```
<IMG DYN SRC="адреса відеофайлу">.
```

Адреси файлів. Для виклику віддалених файлів, тобто файлів, які є на серверах у мережі Інтернет, адресу записують із зазначенням назви протоколу доступу http і URL-адреси файлу, наприклад,

```
SRC = "http://www.polynet.lviv.ua/ourpage.htm".
```

Для доступу до файлів на локальному диску використовують протокол доступу file: SRC = "file:/диск:/шлях до файлу". Наприклад, SRC= "file:///d:/mycatalog/mypage.htm". Назву протоколу можна інколи не писати.

Якщо графічні чи інші файли є в тому ж каталозі, що основний html-файл, то достатньо зазначити лише назву файлу, наприклад, SRC = "myfoto.gif". Якщо файл є в деякому сусідньому каталозі images, то шлях до нього подають так: "../images/myfoto.gif".

Вставлення гіперпосилань. Гіперпосилання є двох видів:

- 1) на файл;
- 2) на деяке місце на певній сторінці:
 - початок сторінки (top),
 - кінець сторінки (bottom),
 - позначений текст.

Гіперпосилання вставляють за допомогою парного тега <A параметр>..., де параметр HREF = "адреса файлу". Тут замість адреси можуть бути слова top чи bottom чи текст, що є позначкою.

Гіперпосиланням може бути текст або картинка.

Розглянемо випадок, коли гіперпосиланням є текст. Нехай у реченні "Мене звать Світлана" слово "Світлана" потрібно зробити гіперпосиланням на файл "file2.htm" чи "newinf.htm", до містить додаткові відомості про Світлану. Це роблять так:

```
Мене звать <A HREF = "newinf.htm"> Світлана</A>.
```

У наслідок цього на web-сторінці слово Світлана буде підкреслене і зображене іншим кольором.

Як деяке графічне зображення зробити гіперпосиланням? Для цього в середині тега <A>... потрібно використати тег IMG. Наприклад, щоб фотографія Світлани, що є у файлі "svitlana.gif", була в рамці й стала гіперпосиланням на файл newinf.htm, пишуть так:

```
<A HREF = "newinf .htm">  
<IMG SRC = "svitlana.gif" BORDER =8 >  
</A>
```

Клацнувши на web-сторінці на фотографії Світлани, відкриємо файл newinf.htm з додатковою інформацією про неї.

Будь-яку піктограму (картинку) можна вставити автономно чи як гіперпосилання, оскільки вона зберігається також у графічному файлі.

Інший тип гіперпосилань — **посилання в межах сторінки**. Насамперед потрібно позначити місце на сторінці, куди відбудуватиметься перехід. Якщо з деякого місця перехід має виконуватися на початок сторінки, то в те місце html-файлу, що відповідає точці посилання, вводять тег, який називається **якорем**:

```
<A NAME="#початок"></A>.
```

Аналогічно позначають деяке місце в кінці файлу:

```
<A NAME="#кінець"></A>.
```

Якір можна кинути в будь-якому місці тексту так:

```
<A NAME="#моя позначка"></A>.
```

Тепер на сторінці розміщують гіперпосилання на сторінці позначки (якори) так:

```
<A HREF= "#початок" або "#кінець"  
або "#моя позначка"> текст гіперпосилання  
</A>.
```